YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (laajennettu ensimmäinen jaosto)

9 päivänä syyskuuta 1999 *

Asiassa T-110/98,

RJB Mining plc, Englannin oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Harworth (Yhdistynyt kuningaskunta), edustajinaan barrister Mark Brealey ja solicitor Jonathan Lawrence, Englannin ja Walesin asianajajayhteisö, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Arendt ja Medernach, 8—10 rue Mathias Hardt,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet Paul F. Nemitz ja Nicholas Khan, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

jota tukevat

Saksan liittotasavalta, asiamiehenään liittovaltion talousministeriön ministerineuvos Claus-Dieter Quassowski ja asianajaja Michael Schütte, Berliini, prosessiosoite liittovaltion talousministeriö, Graurheindorferstraße 108, Bonn,

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään yhteisön oikeutta koskevia asioita hoitavan osaston valtionasiamies Rosario Silva de Lapuerta, prosessiosoite Luxemburgissa Espanjan suurlähetystö, 4—6 boulevard Emmanuel Servais,

ja

RAG Aktiengesellschaft, Saksan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, kotipaikka Essen (Saksa), edustajanaan asianajaja Sven B. Völcker, Berliini, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto Marc Loesch, 11 rue Goethe,

väliintulijoina,

jossa kantaja vaatii Saksan tuesta kivihiiliteollisuuden hyväksi vuonna 1997 10 päivänä kesäkuuta 1998 tehdyn komission päätöksen 98/687/EHTY (EYVL L 324, s. 30) kumoamista,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (laajennettu ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti B. Vesterdorf sekä tuomarit C. W. Bellamy, J. Pirrung, A. W. H. Meij ja M. Vilaras,

kirjaaja: hallintovirkamies A. Mair,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 15.12.1998 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Lainsäädäntö

1 Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksessa kielletään periaatteessa kivihiilialan yrityksille myönnettävät valtiontuet. Sopimuksen 4 artiklassa määrätään, että hiilen ja teräksen yhteismarkkinoille soveltumattomina pidetään sekä sen vuoksi kielletään "tässä sopimuksessa määrätyin edellytyksin yhteisössä: — — c) valtioiden muodossa tai toisessa myöntämä tuki tai avustukset".

2 EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään seuraavaa:

"Kaikissa niissä tapauksissa, joista ei määrätä tässä sopimuksessa ja joissa komission päätös — — osoittautuu tarpeelliseksi 2, 3 ja 4 artiklassa määrättyjen yhteisön tavoitteiden saavuttamiseksi hiilen ja teräksen yhteismarkkinoiden toiminnassa 5 artiklan mukaisesti, päätös voidaan tehdä — — sen jälkeen kun neuvoston yksimielinen puoltava lausunto on saatu ja neuvoa-antavaa komiteaa kuultu."

3 Tämän määräyksen mukaisesti korkea viranomainen ja myöhemmin komissio ovat hyväksyneet vuodesta 1965 säännöksiä, jotka antavat mahdollisuuden myöntää tukea kivihiiliteollisuudelle. Viimeisin näistä on jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuuden hyväksi toteuttamia toimia koskevasta yhteisön järjestelmästä 28 päivänä joulukuuta 1993 tehty komission päätös N:o 3632/93/EHTY (EYVL L 329, s. 12; jäljempänä vuoden 1993 säännöstö tai säännöstö). Säännöstön perustaa varten saatiin neuvoston yksimielinen puoltava lausunto, ja komissio hyväksyi 27.1.1993 keskustelun jälkeen tiedonannon, jonka otsakkeena oli "Puoltavan lausunnon pyytäminen neuvostolta ja EHTY:n neuvoa-antavan komitean kuuleminen EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan mukaisesti jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuuden toteuttamia rahoitustoimenpiteitä koskevasta yhteisön järjestelmästä tehtyä päätösluonnosta varten" (jäljempänä 27.1.1993 hyväksytty tiedonanto).

4 Säännöstön 1 artiklan 1 kohdan mukaan "jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuudelle myöntämiä — — tukia niiden muodosta riippumatta voidaan pitää yhteisön tukina, ja siten yhtenäismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan mukaisina vain, jos ne ovat 2[—]9 artiklan määräysten mukaisia".

5 Säännöstön 2 artiklan 1 kohdassa, jonka sisältö on otettu myös I jaksoon "Puitteet ja yleiset tavoitteet", määrätään, että "kivihiiliteollisuudelle myönnettyjä tukia voidaan pitää yhteensopivina yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kanssa, jos niillä tuetaan seuraavista tavoitteista vähintään yhden toteuttamista:

— edistetään kivihiilen maailmanmarkkinahinta huomioon ottaen taloudellista elinkelpoisuutta tukien pienentämiseksi,

— ratkaistaan tuotantoyksiköiden tuotannon kokonaisvaltaiseen tai osittaiseen vähentämiseen liittyviä sosiaalisia ja alueellisia ongelmia,

— helpotetaan kivihiiliteollisuuden mukauttamista ympäristönormeihin."

6 Säännöstön 3 artiklan 1 kohdan mukaan tuotantokustannusten ja myyntihinnan välisen eron kattamiseen maailmanmarkkinoiden edellytykset huomioon ottaen tarkoitettua "toimintatukea" voidaan tietyin edellytyksin pitää yhteismarkkinoille soveltuvana. Tonneina ilmoitettu tuki ei saa tietyn yrityksen tai tuotantoyksikön osalta ylittää tuotantokustannusten ja seuraavana tuotantovuonna odotettavissa olevan tulon välistä eroa.

7 Säännöstön 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden, jotka aikovat myöntää kivihiilialan yrityksille tuotantovuosien 1994—2002

aikana toimintatukea, on toimitettava komissiolle "nykyaikaistamista, järkeistämistä ja uudelleenjärjestelyä koskeva suunnitelma, jolla tähdätään näiden yritysten taloudellisen elinkelpoisuuden parantamiseen, joka saavutetaan tuotantokustannuksia vähentämällä".

8 Säännöstön 3 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaan kyseisessä suunnitelmassa esitetään asianmukaiset toimenpiteet ja tuetut pyrkimykset "tuotantokustannusten vähenemispyrkimyksen edistämiseksi vuoden 1992 hintoihin vuosien 1994—2002 aikana".

9 Säännöstön 4 artikla koskee "tuotannon vähentämistukia" eli yritysten tai tuotantoyksikköjen tuotantokustannusten kattamiseen tarkoitettuja tukia, "joilla ei voida saavuttaa 3 artiklan 2 kohdassa vahvistettuja edellytyksiä". Tällaiset tuet voidaan hyväksyä, jos ne ovat osa sulkemissuunnitelmaa.

10 Säännöstön 5 artiklaa sovelletaan tukeen, jolla katetaan poikkeuksellisia kustannuksia.

11 Säännöstön 8 ja 9 artikla sisältyvät sen III jaksoon "Ilmoittamis-, tarkastelu- ja lupamenettelyt". Säännöstön 8 artikla kuuluu seuraavasti:

"1. Jäsenvaltiot, joilla kivihiilen tuotantovuosien 1994—2002 osalta on aikomus myöntää 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua toimintatukea ja/tai 4 artiklassa tarkoitettua tuotannon vähentämistukea, toimittavat komissiolle viimeistään

31 päivänä maaliskuuta 1994 tämän teollisuuden nykyaikaistamista, järkeistämistä ja uudelleenjärjestelyä koskevan 3 artiklan 2 kohdan määräysten mukaisen suunnitelman ja/tai 4 artiklan määräysten mukaisen tuotannon vähentämistä koskevan suunnitelman.

2. Komissio tarkastelee suunnitelman tai suunnitelmien yhdenmukaisuutta 2 artiklan 1 kohdassa vahvistettujen yleisten päämäärien kanssa sekä 3 ja 4 artiklassa vahvistettujen erityisten vaatimusten ja päämäärien kanssa.

3. Komissio antaa kolmen kuukauden kuluessa suunnitelmien tiedoksiannosta lausunnon, joka koskee suunnitelmien yhdenmukaisuutta yleisten ja erityisten päämäärien kanssa, rajoittamatta kuitenkaan näiden päämäärien tavoittamiseksi määrättyjen toimenpiteiden kykyä. — — "

12 Säännöstön 9 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Jäsenvaltioiden on viimeistään joka vuoden syyskuun 30 päivänä (tai kolme kuukautta ennen toimenpiteiden voimaantuloa) annettava tiedoksi kaikki rahoitustoimenpiteet, jotka ne aikovat toteuttaa kivihiiliteollisuuden hyväksi seuraavan vuoden aikana, ja tarkennettava niiden luonnetta viitaten 2 artiklassa vahvistettuihin yleisiin päämääriin ja vaatimuksiin sekä 3—7 artiklassa tarkoitettuihin eri tukimuotoihin. Niiden on yhdistettävä nämä toimenpiteet komissiolle 8 artiklan mukaisesti tiedoksi annettuihin suunnitelmiin.

2. Jäsenvaltioiden on viimeistään joka vuoden syyskuun 30 päivänä annettava tiedoksi edellisen tuotantovuoden aikana tosiasiallisesti maksetun tuen määrät ja ilmoitettava alunperin tiedoksi annettuihin määriin mahdollisesti tehdyistä mukautuksista.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava 3 ja 4 artiklassa tarkoitetusta tuesta tiedottamisen ja tosiasiallisesti maksetun tuen vuosittaisen tilityksen yhteydessä kaikki kyseisissä artikloissa vahvistettujen vaatimusten tarkastamiseksi tarvittavat tiedot.

4. Jäsenvaltiot voivat panna suunnitellut tuet täytäntöön vasta komission hyväksynnän jälkeen, joka tekee päätöksen erityisesti 2 artiklassa esitettyjen yleisten päämäärien ja vaatimusten ja 3—7 artiklassa vahvistettujen erityisvaatimusten perusteella. Jos komissio ei tee päätöstä kolmen kuukauden kuluessa suunniteltujen toimenpiteiden tiedoksiannon vastaanottamispäivästä, nämä toimenpiteet voidaan toteuttaa viidentoista arkipäivän kuluttua siitä, kun komissiolle on lähetetty ilmoitus aikomuksesta panna ne täytäntöön. Jos komissio pyytää täydentäviä tietoja riittämättömän tiedoksiannon vuoksi, kolmen kuukauden jakso alkaa uudestaan päivästä, jona komissio vastaanottaa mainitut tiedot.

5. Tukea saavan yrityksen on kielteisen päätöksen tapauksessa maksettava takaisin kaikki ennen komission antamaa lupaa saamansa maksut, joita pidetään aina epäoikeutetun ennakkomaksun muodossa olevana epäoikeudenmukaisena etuna ja jotka etujensaajan on sen vuoksi maksettava takaisin markkinakurssien mukaisesti.

6. Näin tiedoksi annettuja toimenpiteitä tarkastellessaan komissio arvioi suunniteltujen toimenpiteiden yhdenmukaisuutta 8 artiklan mukaisesti toimitettujen suunnitelmien ja 2 artiklassa esitettyjen päämäärien kanssa. Se voi pyytää jäsenvaltioita perustelemaan kaikkia alun perin esitetyistä suunnitelmista poikkeamisia ja ehdottaa tarvittavia korjaavia toimenpiteitä.

— — ”

13 Säännöstön voimassaolo päättyy sen 12 artiklan mukaan 23.7.2002.

Yksittäiset päätökset, joilla hyväksyttiin Saksan kivihiiliteollisuudelle vuosina 1994, 1995 ja 1996 myönnetty tuki

14 Saksan liittotasavalta antoi 28.12.1993 päivätyllä kirjeellään komissiolle tiedoksi rahoitushankkeet, jotka se aikoi toteuttaa säännöstön 5 artiklan nojalla kivihiiliteollisuuden hyväksi vuonna 1994. Tämän seurauksena komissio teki 1.6.1994 päätöksen 94/573/EHTY, jolla se hyväksyi Saksan myöntämän tuen kivihiiliteollisuudelle vuonna 1994 (EYVL L 220, s. 10).

15 Saksan liittotasavalta ilmoitti samassa 28.12.1993 päivätyssä kirjeessään myös muista vuonna 1994 säännöstön 3 artiklan nojalla toteutettavista tukitoimista. Se myös toimitti 29.4.1994 päivätyssä kirjeessään komissiolle Saksan kivihiiliteollisuuden nykyaikaistamista, järkeistämistä ja uudelleenjärjestelyä koskevan suunnitelman. Komissio hyväksyi ilmoitetut rahoitustoimenpiteet 13.12.1994 tekemällään päätöksellä 94/1070/EHTY rahallisesta tuesta Saksan kivihiiliteollisuudelle vuonna 1994 (EYVL L 385, s. 18). Päätöksessä arvioidaan myös komissiolle toimitettua nykyaikaistamista, järkeistämistä ja uudelleenjärjestelyä koskevaa suunnitelmaa säännöstön 2, 3 ja 4 artiklan valossa. Päätöksen mukaan suunnitelma on periaatteessa kyseisissä artikloissa täsmennettyjen tavoitteiden ja vaatimusten mukainen.

16 Saksan hallitus antoi 25.1.1995 päivätyllä kirjeellään tiedoksi säännöstön 3 ja 5 artiklan nojalla myönnettäviksi aiotut tuet vuonna 1995. Komissio hyväksyi ne Saksan tuesta kivihiiliteollisuudelle vuonna 1995 4 päivänä huhtikuuta 1995 tehdyllä päätöksellä 95/464/EHTY (EYVL L 267, s. 42).

17 Saksan hallitus antoi 4.4.1995 päivätyllä kirjeellään vielä tiedoksi ylimääräisen rahoitustoimenpiteen säännöstön 3 artiklan nojalla vuodeksi 1994, ja komissio hyväksyi sen luvasta Saksalle myöntää lisätukea kivihiiliteollisuudelle vuonna 1994 19 päivänä heinäkuuta 1995 tehdyllä päätöksellä 95/499/EHTY (EYVL L 287, s. 53).

18 Saksan hallitus antoi 5.10.1995 päivätyllä kirjeellään tiedoksi rahoitustoimenpiteet, jotka se aikoi toteuttaa säännöstön 3 ja 5 artiklan nojalla Saksan kivihiiliteollisuuden hyväksi vuosina 1995 ja 1996. Komissio hyväksyi nämä toimet Saksan kivihiiliteollisuudelleen vuonna 1995 ja 1996 myöntämästä tuesta 30 päivänä huhtikuuta 1996 tehdyllä päätöksellä 96/560/EHTY (EYVL L 244, s. 15).

19 Kantaja ei ole nostanut kannetta yhdestäkään edellä mainitusta päätöksestä.

Riidanalainen päätös

20 Saksan liittotasavalta antoi 30.9.1996 päivätyllä kirjeellään komissiolle tiedoksi säännöstön 9 artiklan 1 kohdan mukaisesti rahoitustoimenpiteet, jotka se aikoi toteuttaa kivihiiliteollisuuden hyväksi vuonna 1997. Näihin toimiin sisältyi säännöstön 3, 4 ja 5 artiklassa tarkoitettuja toimintatukia sekä tuotannon vähentämiseen ja poikkeuksellisten kustannusten kattamiseen tarkoitettuja tukia. Komission esittämien pyyntöjen vuoksi Saksan liittotasavalta toimitti 15.10.1996, 5.6.1997, 22.10.1997, 27.1.1998 ja 4.3.1998 päivätyillä kirjeillään lisätietoja asiasta.

21 Nämä yhteensä 10,4 miljardin Saksan markan suuruiset rahoitustoimenpiteet hyväksyttiin Saksan tuesta kivihiiliteollisuuden hyväksi vuonna 1997 10 päivänä kesäkuuta 1998 tehdyllä komission päätöksellä 98/687/EHTY (EYVL L 324, s. 30; jäljempänä riidanalainen päätös). Päätöksessään komissio tuo muun muassa esiin, että se on arvioinut aiottujen rahoitustoimenpiteiden yhdenmukaisuutta Saksan suunnitelman kanssa säännöstön 9 artiklan 6 kohdan mukaisesti ja että suunnitelmalle oli annettu puoltava lausunto päätöksessä 94/1070/EHTY.

22 On selvää, että riidanalaisen päätöksen soveltamisalaan kuuluvat tuet on maksettu ennen niiden hyväksymistä.

Asian käsittelyn vaiheet ja oikeudenkäyntimenettely

23 Kantaja on Yhdistyneeseen kuningaskuntaan sijoittautunut yksityinen kaivosalan yritys, jolle kuuluu suurin osa British Coalin kaivostoiminnasta. Korvaavien energiamuotojen käyttöönoton ja yhteisön ulkopuolisen hiilen tuonnin kasvun vuoksi hiilen kysyntä Yhdistyneessä kuningaskunnassa eli kantajan perinteisellä markkina-alueella on huomattavasti heikentynyt vuodesta 1990 lähtien, ja kantaja on pyrkinyt viemään osan ylituotannostaan erityisesti Saksan markkinoille.

24 Kuten komissio on todennut väliraportissaan neuvostolle jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuuden hyväksi toteuttamia toimia koskevasta yhteisön järjestelmästä tehdyn päätöksen N:o 3632/93/EHTY täytäntöönpanosta vuosina 1994—1997 (KOM (98) 288 lopullinen; jäljempänä väliraportti), yhteisön kivihiilituotanto laski vuonna 1992 louhitusta 184 miljoonasta tonnista noin 128 miljoonaan tonniin vuonna 1996. Yhdistyneessä kuningaskunnassa tuotanto laski 84 miljoonasta tonnista vuonna 1992 50 miljoonaan tonniin vuonna 1996, ja samaan aikaan Saksassa tuotanto väheni 72 miljoonasta 53 miljoonaan tonniin (väliraportin sivu 5).

25 Kantaja on nostanut riidanalaista päätöstä vastaan tämän kanteen, joka on saapunut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 20.7.1998.

26 Kantaja on nostanut samana päivänä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen myös toisen kanteen kolmen sellaisen komission päätöksen kumoamiseksi, joissa hyväksytään Espanjan kuningaskunnan rahoitustoimenpiteet kivihiiliteollisuuden hyväksi vuosina 1994—1996, 1997 ja 1998. Tämä kanne on kirjattu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen rekisteriin asianumerolla T-111/98.

27 Kantaja esitti 20.7.1998 myös erilliset välitoimihakemukset asioissa T-110/98 R ja T-111/98 R.

28 Kantaja esitti 18.9.1998 erilliset, tiettyjä asian selvittämistoimia ja prosessinjohtotoimia koskevat pyynnöt näissä kahdessa pääasiassa. Se pyysi erityisesti työjärjestyksen 55 artiklan soveltamista ja näiden asioiden ratkaisemista ensisijaisina, koska ne koskivat EHTY:n valtiotukijärjestelmän perusteita kivihiiliteollisuuden alalla ja koska tuomioilla olisi olennainen merkitys myös alalla tulevaisuudessa myönnettävien tukien kannalta.

29 Komissio esitti 15.10.1998 huomautuksensa, joissa se osittain yhtyi kantajan esittämään prosessuaaliseen näkökantaan ja pyysi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsittelisi tietyt kanteessa esiintuodut oikeuskysymykset ensisijaisina ja antaisi niistä osatuomion.

30 Näiden huomautusten seurauksena kantaja on täsmentänyt 20.10.1998 lähettämässään telekopiossa, että asian selvittämistoimia ja prosessinjohtotoimia koskevat pyynnöt olisivat tarpeettomia, jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antaisi osatuomion puhtaasti oikeudellisista kysymyksistä, jotka olivat samat kahdessa asiassa T-110/98 ja T-111/98, eli

— onko komissiolla säännöstön mukaan toimivalta hyväksyä takautuvasti tuki, joka on jo maksettu ilman komission ennakkohyväksyntää;

— onko komissiolla säännöstön 3 artiklan nojalla toimivalta hyväksyä toimintatuki pelkästään sillä edellytyksellä, että tuki antaa edunsaajina oleville yrityksille mahdollisuuden vähentää tuotantokustannuksia ja pienentää myöhemmin tarvittavan tuen määrää, ilman että yrityksillä olisi todennäköisiä mahdollisuuksia tulla taloudellisesti elinkelpoisiksi ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

31 Kantaja peruutti 22.10.1998 lähettämällään telekopiolla välitoimihakemuksensa asioissa T-110/98 R ja T-111/98 R odottaakseen oikeudenkäyntimenettelyä koskevaa järjestelyä.

32 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (laajennettu ensimmäinen jaosto) päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella hyväksyä oikeudenkäynnin kohteen rajoittamisen ja oikeudenkäyntien samanaikaisen nopeuttamisen molempien asianosaisten pyynnöstä. Se päätti järjestää epävirallisen kokouksen asianosaisten kanssa keskustellakseen asian käsittelyn myöhemmästä etenemisestä.

33 Kyseisessä 27.10.1998 pidetyssä kokouksessa kantaja ilmoitti, ettei se jätä vastauskirjelmää asiassa T-110/98, ja asianosaiset sopivat rajaavansa tämän oikeudenkäynnin tarpeiden mukaisesti oikeudenkäynnin kohteen kahteen edellä 30 kohdassa mainittuun oikeuskysymystä koskevaan perusteeseen, sellaisina kuin niistä on keskusteltu kannekirjelmässä ja vastineessa. Tämän seurauksena puheenjohtaja ilmoitti asianosaisille, että heillä olisi istunnossa tilaisuus esittää väitteensä ja niiden perustelut. Asianosaiset esittivät lisäksi yhteisen hakemuksen nyt käsiteltävää asiaa suurelta osin vastaavan asian T-111/98 käsittelyn lykkäämiseksi työjärjestyksen 77 artiklan c alakohdan mukaisesti.

34 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti päätti 28.10.1998, että istunto suullisia lausumia varten asiassa T-110/98 pidettäisiin 15.12.1998.

35 Asian T-111/98 käsittelyä lykättiin 28.10.1998 annetulla presidentin määräyksellä, kunnes tuomio olisi julistettu asiassa T-110/98.

36 Presidentti hyväksyi edellä mainittuna päivänä ja 25.11.1998 antamillaan määräyksillä Saksan liittotasavallan, Espanjan kuningaskunnan ja RAG Aktiengesellschaft -nimisen yrityksen pyynnöt saada osallistua oikeudenkäyntiin asiassa T-110/98 tukeakseen komission vaatimuksia.

37 Espanjan kuningaskunta, Saksan liittotasavalta ja RAG Aktiengesellschaft jättivät väliintulokirjelmänsä vastaavasti 16.11.1998, 24.11.1998 ja 9.12.1998.

38 Osapuolten lausumat ja vastaukset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 15.12.1998 pidetyssä istunnossa.

39 Tässä yhteydessä komissio, joka oli vastineessaan vedonnut säännöstön 3 artiklan rikkomista koskevan kanneperusteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten osittaiseen puuttumiseen, ilmoitti luopuvansa pelkästään oikeuskysymyksiin rajoittuvan oikeudenkäynnin yhteydessä väitteestään, jonka mukaan päätöksen 94/1070/EHTY pakottavuus oli ristiriidassa sellaisten kiistanalaisten toimintatukien kyseenalaistamisen kanssa, jotka olivat osa Saksan monivuotista suunnitelmaa vuosiksi 1994—2002 ja jotka siten oli lopullisesti hyväksytty kyseisellä päätöksellä.

Osapuolten vaatimukset

40 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaisen päätöksen,

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

41 Komissio vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen,

— velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

42 Väliintulijat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— vastaa esitettyihin oikeuskysymyksiin ensinnäkin siten, että komissiolla on vuoden 1993 säännöstön nojalla toimivalta hyväksyä valtiontuki, vaikka tämä on suoritettu ennen hyväksymispäätöksen tekemistä, ja toisaalta siten, että säännöstön 3 artiklassa ei millään tavoin edellytetä toteamaan kulloinkin kyseessä olevaa yritystä elinkelpoiseksi,

— tämän seurauksena hylkää kanteen.

Oikeudelliset seikat

43 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa ensinnäkin, että kantaja ei ole tämän oikeudenkäynnin yhteydessä kiistänyt vuoden 1993 säännöstön laillisuutta saati komission 27.1.1993 hyväksymässä tiedonannossaan esittämien arviointien täsmällisyyttä historialliselta, taloudelliselta ja oikeudelliselta kannalta (ks. edellä 3 kohta). Kantajan esittämiä kahta kanneperustetta on siten arvioitava erityisesti säännöstön soveltuvien määräysten ja kyseisen tiedonannon valossa.

Kanneperuste, jonka mukaan komissiolla ei ole toimivaltaa hyväksyä jo suoritettua tukea jälkikäteen

Osapuolten väitteet ja niiden perustelut

44 Kantaja katsoo, että koska Saksan liittotasavalta oli myöntänyt riidanalaisessa päätöksessä tarkoitetut tuet edunsaajayrityksille, ennen kuin ne oli hyväksytty, komissio ei voinut vuoden 1993 säännöstön mukaan hyväksyä niitä enää jälkikäteen.

45 Tässä yhteydessä kantaja muistuttaa, että säännöstön 1 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuudelle myöntämiä tukia niiden muodosta riippumatta voidaan pitää yhteisön tukina ja siten yhtenäismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan mukaisina "vain, jos ne ovat 2[—]9 artiklan määräysten mukaisia". Kantajan mukaan kohdasta käy selkeästi ilmi, että valtiontuen hyväksymisen on välttämättä tapahduttava erityisesti säännöstön 9 artiklan mukaisesti.

46 Kantaja täsmentää, että säännöstön 9 artiklan 1 kohdassa vahvistetaan ennakkohyväksyntää koskeva yleinen sääntö, josta kyseisen kohdan mukaan voidaan tehdä vain yksi eli 4 kohdassa tarkoitettu poikkeus, joka taas ei sovellu nyt käsiteltävään asiaan.

47 Kantaja arvioi, että 9 artiklan 4 kohdan mukaisen poikkeusmenettelyn sisällyttämisestä säännöstöön voidaan päätellä *a contrario*, että komissiolla ei ole muunlaisessa tilanteessa toimivaltaa hyväksyä jo myönnettyä tukea. Jos komis-

siolla olisi toimivalta hyväksyä jo myönnetty tuki, ennakkoilmoitusmenettelyllä ei olisi mitään merkitystä ja säännöstön 8 ja 9 artiklan mukaisen ennakollisen valvontajärjestelmän tehokkuus heikkenisi huomattavasti.

48 Kantaja korostaa, että säännöstöä ja etenkin sen ilmaisua "vain, jos ne ovat 2[—]9 artiklan määräysten mukaisia" on tulkittava suppeasti, koska kyse on poikkeuksesta EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdasta, jossa kielletään kaikki valtiontuet.

49 Kyseisen 1 artiklan 1 kohdan sanamuoto, siltä osin kuin siinä pidetään 9 artiklan noudattamista hyväksymisen ennakkoedellytyksenä, on kantajan mukaan sitä paitsi muuttunut kivihiiliteollisuuden tukia koskevan aiemman säännöstön eli jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuuden hyväksi toteuttamia toimia koskevasta yhteisön järjestelmästä 30 päivänä kesäkuuta 1986 tehdyn komission päätöksen N:o 2064/86/EHTY (EYVL L 177, s. 1; jäljempänä vuoden 1986 säännöstö) sanamuodosta. Vuoden 1986 säännöstön 1 artiklassa edellytettiin vain 2—8 artiklassa määrättyjen tavoitteiden ja vaatimusten noudattamista eikä viitattu 9 ja 10 artiklan ilmoittamista, tarkastelua ja hyväksymistä koskeviin menettelyihin.

50 Kantaja päättelee siten, että vuoden 1993 säännöstössä menettelymääräyksiä on lujitettu huomattavasti suhteessa vuoden 1986 säännöstöön. Tämä hyväksymisedellytysten korostaminen käy ilmi vuoden 1993 säännöstön perustelukappaleista ja johdanto-osan IV perustelukappaleen viimeisestä kohdasta, jonka mukaan "on välttämätöntä, ettei yhtään kokonaista tai osittaista tukea makseta ennen komission nimenomaista suostumusta".

51 Kantajan mielestä säännöstön 9 artiklan 5 kohtaa sovelletaan ainoastaan 9 artiklan 4 kohdan mukaisen menettelyn yhteydessä. Tämän vuoksi ja säännöstön johdanto-osan viimeinen perustelukappale huomioon ottaen kyseistä

kohtaa ei pitäisi tulkita siten, että jäsenvaltioilla olisi oikeus suorittaa tuki ennen sen hyväksymistä.

52 Kantaja myöntää, että yhteisöjen tuomioistuin on EY:n perustamissopimukseen liittyen todennut, että ilmoituksen puuttuminen ei sellaisenaan tee tuesta laitonta siinä mielessä, ettei komission tarvitsisi enää tutkia, soveltuuko tuki yhteisömarkkinoille (asia C-301/87, Ranska v. komissio, tuomio 14.2.1990, Kok. 1990, s. I-307; jäljempänä Boussac-tapaus). Kantaja kuitenkin korostaa, että yhteisöjen tuomioistuin tuli tähän johtopäätökseen komission ja jäsenvaltioiden valtaa ja vastuuta tarkastelemalla (Boussac-tapauksen 12 kohta). Kantajan mukaan tämän vuoksi on tärkeää, ettei EHTY:n perustamissopimuksessa ja vuoden 1993 säännöstössä jäsenvaltioille ja komissiolle määrättyä valtaa ja vastuuta jätetä huomioon ottamatta. Kantaja korostaa tässä yhteydessä, että monet tekijät erottavat toisistaan EY:n perustamissopimuksen ja EHTY:n perustamissopimuksen valtiontukia koskevat määräykset.

53 Ensinnäkin yhteisöjen tuomioistuin on kantajan mukaan todennut, että EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohtaan (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 1 kohta) sisällytetty yleinen kielto ei ole absoluuttinen eikä ehdoton, koska kyseisen artiklan 3 kohdassa komissiolle annetaan laaja harkintavalta poiketa siitä tietyn tuen osalta. Sen sijaan EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohtaan otettu perussääntö kieltää ehdottomasti ja absoluuttisesti valtiontukien myöntämisen. Toisin kuin EY:n perustamissopimuksessa, EHTY:n perustamissopimuksessa valtiontukea pidetään jo sellaisenaan laittomana.

54 Toiseksi EY:n perustamissopimuksen 92 artiklassa sekä 93 artiklassa (josta on tullut EY 88 artikla) luodaan pohja tuen tarkastelemiseksi, kun taas vuoden 1993 säännöstöä olisi tulkittava kyseisen 4 artiklan c alakohdan valossa eli poikkeuksena kyseisestä artiklasta ja siten suppeasti. Lisäksi säännöstö on hyväksytty EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan perusteella, mistä syystä se on oikeudellisena perustana poikkeuksellinen, rajallinen ja toissijainen. Tuen poikkeuksellisen myöntämisen oikeudellisena perustana on kantajan mukaan ennakkohyväksyntä.

55 Kolmanneksi yhteisöjen tuomioistuin on kantajan mukaan tuonut esiin, että neuvosto ei ollut vielä antanut EY:n perustamissopimuksen 94 artiklan (josta on tullut EY 89 artikla) perusteella EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan täytäntöönpanoasetusta (Boussac-tapauksen 14 kohta). Vuoden 1993 säännöstössä vahvistetaan kuitenkin muuttumattomat ja yksityiskohtaiset poikkeusolosuhteet, sellaisina kuin niiden olisi oltava kyseisten artiklojen täytäntöönpanoasetuksessa. EHTY:n perustamissopimuksen nojalla luotu järjestelmä on siten kantajan mukaan tältä osin erilainen kuin EY:n perustamissopimuksen mukainen järjestelmä. Etenkin säännöstön 9 artiklan erityisyys ja tyhjentävyys sulkee pois mahdollisuuden soveltaa suoraan Boussac-tapauksen ratkaisua asiaan. Kantajan mukaan säännöstö menettäisi kokonaisuudessaan merkityksensä, jos komissio voisi EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa tukeutua kyseiseen päätökseen.

56 Kantaja muistuttaa lisäksi yhteisöjen tuomioistuimen todenneen, että perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä määrätään sellaisen kyseisessä artiklassa käyttöön otetun valvontajärjestelmän suojelemisesta, joka on olennaisen tärkeä yhteismarkkinoiden toiminnan varmistamiseksi (Boussac-tapauksen 17 kohta). Se arvioi kyseisen määräyksen koskevan nimenomaan EHTY:n perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia, huomattavasti rajallisempia asioita.

57 Kantaja viittaa päätelmiensä tueksi useisiin yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisuihin.

58 Ensinnäkin kantaja vetoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-150/95, UK Steel Association vastaan komissio, 25.9.1997 antamaan tuomioon (Kok. 1997, s. II-1433, 95 ja 101 kohta; jäljempänä tapaus UK Steel Association vastaan komissio), jonka mukaan komission päätös, jossa hyväksytään terästeollisuudelle myönnettävää tukea koskevista yhteisön säännöistä 27 päivänä marraskuuta 1991 tehdyn komission päätöksen N:o 3855/91/EHTY (EYVL L 362, s. 57; jäljempänä viides terästukisäännöstö) perusteella valtiontukia, kumottiin, koska yhtä perustavanlaatuista ennakkoehtoa, joka koski näiden tukien soveltuvuutta moitteettomasti toimiville yhteismarkkinoille ympäristön alalla, ei ollut noudatettu.

59 Toiseksi kantaja viittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-129/96, Preussag Stahl vastaan komissio, 31.3.1998 antamaan tuomioon (Kok. 1998, s. II-609; jäljempänä tapaus Preussag Stahl vastaan komissio), joka myös koskee viidettä terästukisäännöstöä ja erityisesti sen 1 artiklan 1 ja 3 kohtaa, joiden mukaan kyseisen säännöksen soveltamisalaan kuuluvia tukia voidaan pitää yhteisön tukina ja siten yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan kannalta soveltuvina "ainoastaan, jos ne täyttävät terästukisäännöstön 2—5 artiklassa säädetyt edellytykset"; artiklassa täsmennetään, että näitä tukia "saa toteuttaa vain 6 artiklassa tarkoitettujen menettelyjen mukaisesti" ja että "päätöksen 5 artiklan mukaisesti myönnetyn [alueellisiin investointeihin tarkoitetun] tuen viimeisen maksupäivän on oltava 31 päivä joulukuuta 1994". Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kantajan mukaan todennut, että kyseisen ajankohdan (31.12.1994) jälkeen komissiolla ei ollut enää toimivaltaa hyväksyä tukia, koska viidennen terästukisäännöstön menettelymääräysten yleisestä rakenteesta kävi ilmi, että komissiolla oli oltava kuuden kuukauden määräaika lausuakseen ilmoitetuista tukihankkeista ja että tukia ei voitu suorittaa ennen kuin ne oli hyväksytty. Kantajan mukaan tästä tuomiosta on pääteltävissä nyt käsiteltävään asiaan liittyen, että ennakkohyväksyntää on pidettävä menettelyllisenä edellytyksenä, jota on ehdottomasti noudatettava.

60 Kolmanneksi kantaja huomauttaa, että EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa (josta on tullut EY 81 artiklan 3 kohta) tarkoitettuja ryhmäpoikkeuksia koskee menettelymääräysten ehdoton noudattaminen, ja tilanne on vastaava kuin tämän oikeudenkäynnin kohteena olevien menettelyllisten edellytysten yhteydessä. Yhteisöjen tuomioistuin on asiassa C-234/89, Delimitis, 28.2.1991 antamasaan tuomiossa (Kok. 1991, s. I-935, 39 ja 46 kohta) korostanut, että tällaiselle poikkeukselle asetettuja edellytyksiä on syytä tulkita suppeasti, mitä myös julkisasiamies Van Gerven on painottanut kyseistä asiaa koskevassa ratkaisuehdotuksessaan (Kok. 1991, s. I-955). Kantaja väittää, että samasta syystä säännöstön 1 artiklan 1 kohdan ilmaisua "vain, jos ne ovat 2[—]9 artiklan määräysten mukaisia" ei pidä jättää huomioon ottamatta. Kantaja viittaa tässä yhteydessä myös yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 30/78, Distillers Company vastaan komissio, 10.7.1980 antamaan tuomioon (Kok. 1980, s. 2229).

61 Kantaja viittaa vielä asiassa C-399/95 R, Saksa vastaan komissio, 3.5.1996 annettuun määräykseen (Kok. 1996, s. I-2441), joka myös koskee viidettä terästukisäännöstöä ja jossa yhteisöjen tuomioistuimen presidentti on korostanut

teräsalan erityistä herkkyyttä sekä sitä, että on tärkeää, että jäsenvaltiot ilmoittavat tukihankkeistaan komissiolle velvollisuuksiensa mukaisesti; presidentti on myös samassa yhteydessä todennut, että tuen myöntämiseen on saatava komission ennakkohyväksyntä (määräyksen 53—55 kohta).

62 Komissio ja sen vaatimuksia tukevat väliintulijat taas katsovat, että vuoden 1993 säännöstön mukaan tuen maksaminen ei estä sen myöhempää hyväksyntää. Säännöstön 9 artiklan 5 kohdan sanamuodosta käy nimenomaan ilmi, että tuki on mahdollista maksaa ennen sen hyväksyntää, ja kohdassa täsmennetään, että tällainen suoritus on palautettava ainoastaan "kielteisen päätöksen tapauksessa".

63 Komissio ja väliintulijat päättelevät, että jos maksu on suoritettu ennakolta, komissiolla ei ole pelkästään toimivalta vaan myös velvollisuus tarkastella tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille. Itse asiassa tämä tilanne, josta määrätään EHTY:n perustamissopimuksessa, ei eroa EY:n perustamissopimuksessa tarkoitetusta tilanteesta.

64 Komissio täsmentää Boussac-tapauksen merkityksen osalta olettaneensa aina kyseisen tuomion julistamiseen asti, että ilmoituksen puuttuminen yksinään olisi aiheuttanut tuen palauttamisen ilman lisätutkimuksia. Boussac-tapaus kuitenkin osoitti, että tuen suorittaminen etukäteen ei estä sen hyväksymistä. Jos komissio olisi halunnut, että sen kyseisessä asiassa puolustama kanta olisi sisältynyt vuoden 1993 säännöstöön, sen olisi pitänyt lisätä siihen asiaa koskeva määräys sekä saada itselleen toimivalta todeta tuki yhteismarkkinoille soveltumattomaksi pelkästään siitä syystä, että ilmoitusta ei ole tehty. Komissio on kuitenkin määrännyt säännöstön 9 artiklan 5 kohdassa ainoastaan, että etukäteen suoritettu tuki on kielteisen päätöksen johdosta maksettava takaisin korkoineen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

65 Aluksi on aiheellista todeta, että säännöstössä ei kielletä komissiota tarkastelemasta tukihankkeen soveltuvuutta yhteismarkkinoille pelkästään siitä syystä, että tukihankkeesta ilmoittanut jäsenvaltio on jo suorittanut tuen ennakkohyväksyntää odottamatta.

66 On syytä muistaa, että säännöstön 1 artiklan 1 kohdan sanamuodon mukaan "tukia — — voidaan pitää yhteisön tukina ja siten yhtenäismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan mukaisina vain, jos ne ovat 2[—]9 artiklan määräysten mukaisia". Sanamuodon avulla "yhteisön tuiksi" määritellään yleisesti sellaiset jäsenvaltioiden toteuttamat rahoitustoimenpiteet, jotka ovat säännöstön "2[—]9 artiklan määräysten mukaisia".

67 Säännöstön 2—9 artiklaa tarkasteltaessa käy ilmi, että suuri osa näistä määräyksistä koskee rahoitustoimenpiteiden erityispiirteitä. Säännöstön 2 artiklan 1 kohdan mukaan toimenpiteillä on tuettava tiettyjen tavoitteiden toteuttamista. Säännöstön 3—7 artiklassa luetellaan useita tukimuotoja, joita pidetään sellaisinaan yhteismarkkinoille soveltuvina.

68 Säännöstön 2—9 artiklaan sisältyy myös menettelymääräyksiä. Jäsenvaltioiden velvollisuus antaa vuosittain tiedoksi edellisen kivihiilituotantovuoden aikana tosiasiallisesti maksetun tuen määrät (9 artiklan 2 kohta) ei vaikuta millään tavoin siihen, pidetäänkö yksittäistä rahoitushanketta yhteismarkkinoille soveltuvana. Sama sääntö koskee myös määräyksiä, joiden mukaan komissiolla on

velvollisuus tehdä tiettyjä erityistarkastuksia tai antaa lausuntoja (3 artiklan 2 kohdan kolmas alakohta, 8 artiklan 2 kohta ja 3 kohdan ensimmäinen virke).

69 Säännöstön 1 artiklan 1 kohdassa oleva viittaus 2—9 artiklaan käsittää siten kahdenlaisia eli sekä aineellisia että muodollisia määräyksiä. Siltä osin kuin aineelliset määräykset koskevat tietyn tuen erityispiirteitä, niiden perusteella voidaan määritellä lopullisesti tuen soveltuvuus yhteismarkkinoille, kun taas yksittäisen muotomääräyksen merkitys tuen tarkastelemisen kannalta riippuu siitä, mikä tehtävä määräyksellä on säännöstön yleisessä rakenteessa.

70 Tältä osin on syytä todeta, että säännöstön 9 artiklan määräyksillä kokonaisuudessaan ei ole tarkoitus määritellä tuen luonnetta vaan pikemminkin luoda tuen ilmoittamista, tarkastelemista, hyväksymistä ja toteuttamista koskevat menettelymääräykset.

71 Vuoden 1986 säännöstön 1 artiklan 1 kohdassa viitattiin mitä ilmeisimmin yhteisön tukia määriteltäessä ainoastaan aineellisiin määräyksiin (2—8 artikla), ja säännöstön aivan muussa määräyksessä edellytettiin, että tuet oli suoritettava menettelymääräyksiä (9 ja 10 artikla) noudattaen. Kuitenkaan pelkästään se seikka, että nämä kaksi erillistä viittausta on korvattu vuoden 1993 säännöstössä yleisellä viittauksella yhdistettyihin aineellisiin ja muodollisiin määräyksiin, ei riitä tekemään menettelymääräyksistä aineellisia määräyksiä. Edellä esitetty huomioon ottaen kyse on siten ainoastaan esitystavan muuttumisesta edelliseen säännöstöön nähden.

72 Tätä päätelmää tukee vuoden 1993 säännöstön syntytapa. Itse asiassa 27.1.1993 hyväksytystä tiedonannosta (ks. edellä 3 kohta), jonka perusteella neuvosto

hyväksyi säännöstön, ei millään tavoin heijastu lainsäätäjän mahdollinen pyrkimys nostaa menettelymääräykset aineellisten määräysten rinnalle siten, että yhteisön tuen arviointi tapahtuisi jatkossa sitä varten määrättyjä muodollisuuksia noudattaen.

73 Päinvastoin tiedonannon mukaan uuden säännöstön oli tarkoitus tukea yhteisön kivihiilipolitiikan jatkuvuutta, ja sen avulla piti valmistella kivihiiliteollisuuden yhdentymistä EY:n perustamissopimuksen edellyttämällä tavalla (s. 2). Tämän perusteella voidaan päätellä, että tavoitteena ei ollut luopua aineellisten määräysten ja menettelymääräysten välisestä erosta, sellaisena kuin se on vuoden 1986 säännöstössä ja EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklassa. On siten johdonmukaista, että vuoden 1993 säännöstöön sisältyy — edellä tarkasteltua yleistä viittausta lukuun ottamatta — edelleen tällainen erottelu.

74 Ennakkohyväksyntää koskevan menettelyperiaatteen loukkaamisen oikeudellisten seuraamusten osalta on syytä muistaa, että säännöstön 9 artiklan 5 kohdan mukaan "tukea saavan yrityksen on kielteisen päätöksen tapauksessa maksettava takaisin kaikki ennen komission antamaa lupaa saamansa maksut". Tämä määräys, jonka mukaan ennalta maksetun tuen palauttamista edellytetään nimenomaan tilanteissa, joissa komissio on tehnyt kielteisen päätöksen, sisältää välttämättä implisiittisesti ajatuksen, jonka mukaan komissio voi tehdä hyväksymispäätöksen.

75 Kantajan päätelmä, jonka mukaan 9 artiklan 5 kohta koskee ainoastaan 4 kohdassa määrättyjä tapauksia, on vastoin 5 kohdan nimenomaista ilmaisua "kaikki maksut". Päätelmä on myös ristiriidassa 9 artiklan sisäisen rakenteen kanssa, koska 5 kohdan määräys esitetään erillisessä ja itsenäisessä kohdassa kyseisen artiklan sisällä eikä nimenomaan ole osa 4 kohtaa.

76 Yleisesti on todettava, että vaikka EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan kielto on laadittu ankarammin kuin EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan kielto, vuoden 1993 säännöstön aineellisten ja muodollisten säännösten sekä EY:n perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklassa määrätyn järjestelmän välillä ei ole periaatteellisia eroja. Ei siten olisi perusteltua tulkita suppeammin vuoden 1993 säännöstön määräyksiä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohtaan nähden kuin EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 kohtaa saman artiklan 1 kohtaan nähden.

77 On aiheellista huomauttaa yhteisöjen tuomioistuimen todenneen, että EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määrättyjen menettelyvelvoitteiden laiminlyönti ei vapauta komissiota tarkastelemasta tuen soveltuvuutta EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdan valossa ja että komissio ei voi todeta tukea laittomaksi arvioimatta ensin, soveltuuko se yhteismarkkinoille (ks. Boussac-tapauksen 21—23 kohta ja vielä nimenomaisemmin asia C-142/87, Belgia v. komissio, tuomio 21.3.1990, Kok. 1990, s. I-959, 20 kohta sekä asia C-354/90, Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires ja Syndicat national des négociants et transformateurs de saumon, tuomio 21.11.1991, Kok. 1991, s. I-5505, 13 kohta).

78 Tämä tulkinta velvoittaa komission tarkastelemaan tukea jälkikäteen, ja kysymykseen, onko komissiolla toimivaltaa hyväksyä jälkikäteen ilman ennakkohyväksyntää suoritettu tuki, on siten vastattava myönteisesti. Mikään ei toisin sanoen velvoittanut komissiota nyt käsiteltävässä asiassa menettelemään rajoitetummin kuin mitä edellä esitetyssä oikeuskäytännössä on edellytetty.

79 Kantajan edellä mainituista tuomioista Delimitis ja Distillers Company vastaan komissio tekemät päätelmät ryhmäpoikkeuksista ja yksittäisistä poikkeuksista EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan ja 86 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 82 artikla) valossa eivät ole perusteltuja, kun otetaan huomioon nyt käsiteltävän asian erityisluonne eli se, että kyse on kivihiiliteollisuuden tukijärjestelmästä.

80 Kantaja vetoaa tässä yhteydessä myös viidettä terästukisäännöstöä koskevaan oikeuskäytäntöön, miltä osin on syytä todeta, että terästuotannon alalle on ominaista markkinoilla toimivien yritysten kilpailukykyisyys. Sen sijaan kivihiilituotannon alalle on vuodesta 1965 alkaen ollut tyypillistä, että yhteisön teollisuus tarvitsee pysyvää rahoitustukea ja että teollisuudenala ei ole ollut rakenteellisesti kilpailukykyinen (27.1.1993 hyväksytty tiedonanto, sivu 2 ja sitä seuraavat sivut, erityisesti sivu 10). Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti on nimenomaisesti korostanut edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan komissio antamassaan määräyksessä (54, 57 ja 80 kohta) terästuotannon alan olevan erityisen altis kilpailutoiminnan häiriöille, koska tukijärjestelmän tarkoituksena on suojella juuri kilpailukykyisten yritysten toimintaa eikä ylläpitää sellaisten yritysten toimintaa, jotka eivät voisi selviytyä tavanomaisissa markkinaolosuhteissa. Koska terästuotannon valtiontukijärjestelmä on ankarampi kuin kivihiilituotannon tukijärjestelmä, kyseistä oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa nyt käsiteltävään asiaan.

81 Edellä mainitun tapauksen UK Steel Association vastaan komissio osalta riittää, kun todetaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi kyseisessä asiassa riidanalaisen päätöksen sillä perusteella, että komissio ei ollut ottanut huomioon yhtä viidennen terästukisäännöstön aineellista määräystä vaan hyväksynyt tukia, joita ei todellisuudessa voitu pitää yhteismarkkinoiden asianmukaisen toiminnan mukaisina. Nyt käsiteltävässä asiassa on kuitenkin kyse vuoden 1993 säännöstön määräysten soveltamisesta.

82 Edellä mainitussa tapauksessa Preussag Stahl vastaan komissio ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin taas päätteli sillä perusteella, että ajanjakso, jona kyseisessä asiassa käsiteltävinä olleita tukia voitiin pitää yhteismarkkinoille soveltuvina, oli niin lyhyt, että komission hyväksyntäkin oli saatava saman ajanjakson kuluessa (38—43 kohta). Tässä oikeudenkäynnissä riidanalaisia tukia voidaan pitää yhteisön tukina ja yhteismarkkinoille soveltuvina vuoteen 2002 asti. Tämän vuoksi riidanalainen päätös, jossa nämä tuet hyväksytään vuonna 1998, ei mitenkään liity edellä mainitun tapauksen Preussag vastaan komissio ongelmanasetteluun.

83 Kaikista edellä esitetyistä syistä kanneperuste, sellaisena kuin se on muotoiltu 30 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa ja jonka mukaan komissiolla ei ollut toimivaltaa hyväksyä jälkikäteen jo suoritettua tukea, on hylättävä.

Vuoden 1993 säännöstön 3 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste

Osapuolten väitteet ja niiden perustelut

84 Aluksi kantaja arvioi, että Saksassa suoritetut valtiontuet, jotka komissio oli hyväksynyt, estävät kantajan pyrkimykset päästä Saksan markkinoille ja vaikuttavat keinotekoisesti maailmanmarkkinahintoihin, mikä estää tuotannon kehittymisen entistä kilpailukykyisemmäksi niin Ison-Britannian markkinoilla kuin maailmanmarkkinoillakin. Kantaja täsmentää, että saatuaan ilman valtiontukea toteuttamansa uudelleenjärjestelyt päätökseen se tuli hyvin kilpailukykyiseksi ja on alkanut soveltaa hintoja, jotka lähes vastaavat maailmanmarkkinahintoja. Kantaja väittää joutuvansa alttiiksi sellaisten saksalaisten yritysten kilpailulle, jotka saavat tukea ja voivat soveltaa kantajan soveltamia hintoja alhaisempia hintoja.

85 Kantaja toteaa, että komissio on rikkonut EHTY:n perustamissopimusta ja tehnyt ilmeisen virheen, kun se on hyväksynyt säännöstön 3 artiklan nojalla toimintatukia tarkastelematta kunkin edunsaajayrityksen taloudellista elinkelpoisuutta. Kuten säännöstön 3 artiklan 2 kohdasta ja 4 artiklasta sekä johdanto-osasta käy ilmi, toimintatuki (3 artikla) on pidettävä erillään tuotannon vähentämistuesta (4 artikla). Säännöstön 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan toimintatukea voidaan myöntää ainoastaan sellaisille yrityksille, joiden ennakoidaan muuttuvan elinkelpoisiksi lähitulevaisuudessa.

86 Kantaja päättelee tämän perusteella, että säännöstön 3 artiklan mukaan toimintatukea ei voida myöntää yrityksille ainoastaan sillä perusteella, että ne

aikovat vähentää tuotantokustannuksiaan. Jos elinkelpoisuuden saavuttamista ei ole lainkaan havaittavissa, ainoa mahdollinen tuki on kantajan mukaan säännöstön 4 artiklan mukainen tuki, jonka saaminen edellyttää sulkemissuunnitelman esittämistä ja toteuttamista vuoteen 2002 mennessä.

87 Kantajan mukaan tämä periaate-ero säännöstön 3 ja 4 artiklan välillä käy ilmi myös johdanto-osan perustelukappaleista: III perustelukappaleen kymmenennessä kohdassa määrätään, että ainoastaan jos yrityksien ei uskota pystyvän kehittymään taloudellisesti elinkelpoisiksi otettaessa huomioon kivihiilen maailmanmarkkinahinta, tukijärjestelmien on mahdollistettava sulkemisesta johtuvien sosiaalisten ja alueellisten seurausten lieventäminen. Johdanto-osan III perustelukappaleen yhdennentoista kohdan mukaan on aiheellista luoda sekä terveemmät kilpailuolosuhteet että parantaa pitkällä aikavälillä yhteisön tasolla tämän alan kilpailukykyä maailmanmarkkinoihin nähden.

88 Kantaja lisää, että sen päätelmää tukevat vaikeuksissa olevien yritysten auttamiseen ja uudelleenjärjestelyyn myönnettävää valtiontukea koskevat komission suuntaviivat (EYVL 1994, C 368, s. 12; jäljempänä suuntaviivat) Tältä osin kantaja viittaa erityisesti 3.2.2 kohdan i alakohtaan, jonka mukaan kaikkien uudelleenjärjestelysuunnitelmien ehdottomana edellytyksenä on, että niiden avulla saadaan kohtuullisessa ajassa ja tuleviin toimintaedellytyksiin nähden realististen suunnitelmien avulla aikaan pitkällä aikavälillä elinkelpoinen ja kilpailukykyinen yritys. Kantaja viittaa tässä yhteydessä edellä mainittuun tapaukseen UK Steel Association vastaan komissio.

89 Elinkelpoisuuden käsitteen osalta kantaja viittaa suuntaviivoihin ja täsmentää, että käsitteellä ei pidä tarkoittaa pelkästään tietyn yrityksen kilpailukykyä tuen myöntämishetkellä vaan yrityksen kykyä saavuttaa kohtuullisen ajan kuluessa ja tulevaisuuden toimintaedellytyksiin nähden realististen suunnitelmien avulla tilanne, jossa yritys kykenee vastaamaan pitkällä aikavälillä kilpailuun maailmanmarkkinoilla omaa toimintakykyään hyödyntäen ja ilman lisätukea. Kantaja viitaa muun muassa 27.1.1993 hyväksyttyyn tiedonantoon (katso edellä 3 kohta). Kyseisen tiedonannon mukaan kivihiiliteollisuuden yrityksen hallin-

noinnin ensisijaisena tavoitteena on oltava taloudellinen kannattavuus ja toimintatuella on pyrittävä siihen, että muu tuki on tarpeetonta kahden neljän vuoden pituisen ajanjakson jälkeen (s. 23); toimintatuella tarkoitetaan tässä yhteydessä kaikkea tukea sellaisten yritysten senhetkisen tuotannon hyväksi, jotka valmistautuvat muuttumaan taloudellisesti elinkelpoisiksi pitkällä aikavälillä.

90 Kantaja viittaa vielä komission väliraporttiin (ks. edellä 24 kohta), jossa komissio toteaa, että toimintatuen myöntäminen velvoittaa saavuttamaan aiempaa vahvemman taloudellisen elinkelpoisuuden maailmanmarkkinahintojen valossa, jotta tuen määrä saataisiin laskuun, minkä pitäisi merkitä, että tukea saavien yritysten "pitäisi ajan mittaan nähdä tiettyjä mahdollisuuksia kilpailla tuontihiilen kanssa".

91 Kantajan mukaan komission lähestymistapa johtaisi järjettömiin seurauksiin, koska yhteisön kannattavimmat kaivosyritykset olisi suljettava, kun taas yritykset, joilla ei ole mitään mahdollisuuksia muuttua kilpailukykyisiksi, jatkaisivat toimintaansa. Siten tuotantonsa uudelleen järjestänyt ja järkeistänyt yritys A, joka ei voi vähentää enempää tuotantokustannuksiaan, ei tästä syystä saisi toimintatukea, kun taas toimintatuki voitaisiin myöntää ja hyväksyä sellaisen yrityksen B hyväksi, jonka tuotantokustannukset ovat tosiasiallisesti paljon suuremmat kuin yrityksen A mutta joka kykenee osoittamaan onnistuneensa pienentämään näitä kustannuksia, vaikka niiden määrä on edelleen suurempi kuin yrityksessä A ja vaikka yrityksen ei ennakoida muuttuvan pitkällä aikavälillä elinkelpoiseksi.

92 Kantaja vastustaa komission haluamaa säännöstön 3 artiklan laajaa tulkintaa. Se korostaa, että EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohtaan sisällytetty yleinen valtiontukikielto sekä saman sopimuksen 95 artiklan nojalla hyväksytyn säännöstön poikkeuksellisuus osoittavat, että tuen hyväksyminen edellyttää kyseisessä säännöstössä asetettujen ehtojen ankaraa noudattamista.

93 EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan yleisestä valtiontukikiellosta tehtävien poikkeusten on oltava tarpeen jonkin, kyseisen perustamissopimuksen 2—4 artiklassa asetetun yhteisön tavoitteen saavuttamiseksi; niillä on siten oltava tarkoitus varmistaa järkevin tuotannon jakautuminen mahdollisimman korkealla tuottavuuden tasolla (2 artikla), huolehtia mahdollisimman alhaisten hintojen toteuttamisesta (3 artiklan c alakohta) tai huolehtia sellaisten edellytysten ylläpitämisestä, jotka kannustavat yrityksiä kehittämään ja parantamaan tuotantomahdollisuuksiaan (3 artiklan d alakohta).

94 Vuoden 1993 säännöstön kaltaisessa, EHTY:n perustamissopimuksen 95 artiklan nojalla tehdyssä päätöksessä olisi myös otettava huomioon perustamissopimuksen 5 artikla, jonka mukaan yhteisö varmistaa tavanomaisten kilpailun edellytysten ylläpitämisen sekä toteuttaa markkinoihin ja tuotantoon kohdistuvia suoria toimia ainoastaan olosuhteiden niin vaatiessa.

95 Vastauksena kantajan alustaviin huomautuksiin komissio väittää, ilman että asiaa olisi tältä osin kiistetty, että kantaja olisi kyllä voinut hakea valtiontukea, mutta että Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, joka on antanut suostumuksensa vuoden 1993 säännöstön hyväksymiseen, on tehnyt poliittisen valinnan ja lopettanut tuen myöntämisen Britannian kivihiiliteollisuudelle. Komission mukaan kantajan oman hallituksen toiminta vaikuttaa siten kantajan taloudellisiin intresseihin. Kantaja pyrkii komission mielestä sekoittamaan asiaan oikeusteitse muiden jäsenvaltioiden yritykset, vaikka kyse on kyseisen hallituksen noudattaman politiikan seurauksista.

96 Komissio ja sen vaatimuksia tukevat väliintulijat katsovat pääasiassa, että edellytys, jota kantajan mukaan olisi noudatettava hyväksyttäessä toimintatukia säännöstön 3 artiklan nojalla, eli se, että yrityksellä olisi oltava "realistiset mahdollisuudet muuttua elinkelpoiseksi pitkällä aikavälillä", on ristiriidassa säännöstön 2 ja 3 artiklan nimenomaisen sanamuodon sekä koko säännöstön tavoitteen kanssa, sellaisena kuin jälkimmäinen on esitetty säännöstön johdantoosassa. Elinkelpoisuuden tavoite on tiettävästi vaikea saavuttaa kivihiilikaivosten osalta, koska nämä eivät ole rakenteellisesti kilpailukykyisiä; näin ollen sään-

nöstössä edellytettäisiin kyseisten kaivosalan yritysten kykenevän vähentämään tuotantokustannuksiaan, jotta toimintatukien tarve pienenisi. Ei ole mahdollista, että neuvosto olisi antanut puoltavan lausuntonsa edellytykselle, jonka seurauksena kantajan tulkinnan mukaan olisi, että säännöstön 3 artiklan mukaista tukea ei voida myöntää yhdessäkään jäsenvaltiossa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

97 Ensiksi on aiheellista todeta, että säännöstön yhdessäkään määräyksessä ei nimenomaisesti edellytetä, että toimintatukea voidaan myöntää vain ja ainoastaan yrityksille, joilla on kohtuulliset mahdollisuudet saavuttaa taloudellinen elinkelpoisuus pitkällä aikavälillä ja jotka siten kykenevät omin keinoin vastaamaan kilpailuun maailmanmarkkinoilla. Elinkelpoisuuden käsitteen soveltamisala toimintatukien eli tukien, joiden tarkoituksena on vapauttaa yritys sellaisista menoista, joista se olisi normaalisti vastannut juoksevassa hallinnossaan tai tavanomaisessa toiminnassaan, yhteydessä on siten määriteltävä tulkitsemalla säännöstön kyseeseen tulevia määräyksiä (ks. esimeriksi asia T-459/93, Siemens v. komissio, tuomio 8.6.1995, Kok. 1995, s. II-1675, 48 kohta).

98 Toimintatuki määritellään säännöstön 3 artiklan 1 kohdassa tavoitteensa perusteella tueksi, joka on tarkoitettu "tuotantokustannusten ja myyntihinnan välisen eron kattamiseen maailmanmarkkinoiden edellytykset huomioon ottaen".

99 Säännöstön 3 artiklan 2 kohdan, 8 artiklan ja 9 artiklan 6 kohdan mukaan toimintatukien hyväksyminen edellyttää sellaisen nykyaikaistamista, järkeistämistä ja uudelleenjärjestelyä koskevan suunnitelman toimittamista etukäteen, jolla

3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan tähdätään "näiden yritysten taloudellisen elinkelpoisuuden parantamiseen, joka saavutetaan tuotantokustannuksia vähentämällä". Saman artiklan toisessa alakohdassa määrätään, että suunnitelmassa on esitettävä asianmukaiset toimenpiteet "tuotantokustannusten vähenemispyrkimyksen edistämiseksi vuoden 1992 hintoihin vuosien 1994—2002 aikana".

100 Näissä kohdissa ei edellytetä, että toimintatukea saava yritys muuttuisi tietyn ennalta määritellyn ajan kuluessa elinkelpoiseksi. Niissä määrätään vain elinkelpoisuuden "parantamisesta". Säännöstön 2 artiklan 1 kohdassa, jonka ensimmäinen luetelmakohta koskee 3 artiklan mukaisia toimintatukia, tyydytään myös edellyttämään pelkästään "taloudellisen elinkelpoisuuden edistämistä" asettamatta tämän edellytyksen täyttymiselle täsmällisiä määräaikoja.

101 Määräysten löyhän sanamuodon taustalla ovat taloudelliset tosiasiat, joihin yhteisön kivihiiliteollisuutta koskeva valtiontukijärjestelmä perustuu, eli rakenteellisen kilpailukyvyn puuttuminen siitä syystä, että useimmat yritykset eivät ole kilpailukykyisiä yhteisön ulkopuolisista maista peräisin olevaan tuontiin nähden.

102 Kuten 27.1.1993 hyväksytystä tiedonannosta käy ilmi (tiedonannon sivu 2 ja sitä seuraavat sivut) yhteisön kivihiilituotannon alalle on ollut vuodesta 1965 tyypillistä rahoitustuen jatkuva myöntäminen valtiontuen muodossa. Yhteisön kivihiiliteollisuuden ilmeisten rahoitustarpeiden vuoksi hyväksyttiin myös vuoden 1993 säännöstö. Kansalliset keskimääräiset tuotantokustannukset ylittivät 27.1.1993 hyväksytyn tiedonannon kaavion mukaan (s. 10) vuosina 1975—1991 laajasti tuontihiilen keskimääräisen hinnan, mistä syystä komissio päätteli olevan "ilmeistä, että kilpailukyvyn puute on ongelmavyyhti, joka jää yhteisön koko teollisuuden ratkaistavaksi". Komissio jatkaa samassa tiedonannossa, että "yhteisön kivihiiliteollisuuden eri tasot jäävät riippuvaisiksi jäsenvaltioiden toi-

menpiteistä" (s. 20). Lisäksi komissio on väliraportissaan todennut, että valtaosalta yhteisön kivihiiliteollisuutta puuttuu kiistatta keskipitkän ja pitkän aikavälin taloudellisen elinkelpoisuuden edellytykset (s. 26).

103 Tietyn yrityksen elinkelpoisuuden parantaminen rajoittuu siten välttämättä yrityksen kannattamattomuuden ja kilpailukyvyttömyyden vähentämiseen. Komissio toteaa 27.1.1993 hyväksytyssä tiedonannossa (s. 23), että kilpailukykyä koskevan tavoitteen määritteleminen arvioimalla luotettavasti maailmanmarkkinoiden kehitystä pitkällä aikavälillä on vaikea tehtävä.

104 Kantaja viittaa komission toteamukseen, jonka mukaan toimintatukien pienentämisen tavoite pitäisi saavuttaa kahdessa vaiheessa, jotka vastaavat kahta neljän vuoden ajanjaksoa (edellä mainitun tiedonannon sivut 22 ja 23); on syytä huomauttaa, että tätä alustavaa aikataulua ei pidä irrottaa asiayhteydestään eli yhteisön markkinoille suuntautumisesta aiheutuvia kustannuksia koskevasta järjestelmästä, jonka komissio aikoi ottaa käyttöön vauhdittaakseen toimintatukien vähenemistä. Neuvosto ei kuitenkaan hyväksynyt tätä järjestelmää, johon kuuluvien tukien myöntäminen olisi ollut rajoitetumpaa kuin säännöstön 3 artiklan mukaisen järjestelmän yhteydessä. Kaksi neljän vuoden ajanjaksoa, joihin kantaja vetoaa, ovat siten merkityksettömiä säännöstön 3 artiklan määräysten sisällön kannalta.

105 On lisäksi aiheellista tarkastella, mitä keinoja säännöstön nojalla on otettu käyttöön taloudellista elinkelpoisuutta koskevan pysyvän tavoitteen toteuttamiseksi.

106 Tässä yhteydessä on syytä korostaa, että säännöstön 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan elinkelpoisuuden parantaminen on saavutettava "tuotantokustannuksia vähentämällä". Määrätessään nimenomaisesti, että tämän vähentämisen on parannettava "elinkelpoisuutta" eikä pelkästään yritysten taloudellista "tilannetta" lainsäätäjä on ilmaissut ajatuksen, jonka mukaan merkityksetön tai pelkästään symbolinen tuotantokustannusten vähentäminen ei yksinään oikeuta hyväksymään kyseiselle yritykselle tarkoitettua toimintatukea. Todellisesta kilpailukyvyn parantamisesta yhteisön kivihiiliteollisuuden alalla (säännöstön III perustelukappaleen yhdestoista kohta) ei voi olla kyse, jos tuotantokustannusten väheneminen on taloudellisesti ja rahoituksellisesti merkityksetöntä.

107 Tämä toteamus ei ole ristiriidassa säännöstön 3 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan kanssa, jonka mukaan riittävänä pidetään "vähenemispyrkimystä", jolle on asetettu määräajaksi vuosi 2002. Vaikka säännös ei sulje pois mahdollisuutta, jonka mukaan erityisesti ajanjakson 1994—2002 alussa yritys pidättäytyy tietyn vuoden ajan vähentämästä tuotantokustannuksiaan pakottavista syistä muttei menetä oikeuttaan toimintatukeen, elinkelpoisuuden paraneminen edellyttää, että yritys vähentää tuotantokustannuksiaan entistä korostetummin seuraavina vuosina.

108 Vastoin sitä, mitä komissio väittää, tuotantokustannusten vähentäminen ei riitä oikeuttamaan toimintatuen hyväksymistä. Säännöstön 2 artiklan 1 kohdassa esitetään periaate, jonka mukaan ainoastaan sellaista tukea, jolla pyritään ainakin yhden kyseisessä kohdassa mainitun tavoitteen saavuttamiseen, voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana. Säännöstön 9 artiklan 4 ja 6 kohdassa sitä paitsi velvoitetaan komissio arvioimaan kunkin tukihankkeen osalta, onko tämä näiden samojen tavoitteiden mukainen.

109 Tältä osin on syytä todeta, että jo säännöstön 2 artiklan 1 kohdan sanamuodosta käy ilmi, että edellä mainitut kolme tavoitetta vastaavat tiettyjä tukimuotoja. Tavoitteella, jolla pyritään edistämään kivihiilen maailmanmarkkinahinta huo-

mioon ottaen taloudellista elinkelpoisuutta tukien pienentämiseksi (ensimmäinen luetelmakohta), viitataan säännöstön 3 artiklan mukaisiin toimintatukiin. Kun otetaan huomioon tavoitteiden ja tukimuotojen välinen yhteys, komission päätelmä, jonka mukaan olisi riittävää, että myönnetyllä toimintatuella pyrittäisiin mihin tahansa edellä mainitusta kolmesta tavoitteesta ja erityisesti tavoitteeseen, joka koskee tuotannon vähentämiseen liittyviä ongelmia, on hylättävä.

110 Säännöstön 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa määritellyn tavoitteen ulottuvuuden osalta pätee sama oikeudellinen, taloudellinen ja historiallinen tarkastelu, joka edellä on tehty säännöstön 3 kohdan tulkinnasta. Ilmaisu "edistämään kivihiilen maailmanmarkkinahinta huomioon ottaen taloudellista elinkelpoisuutta tukien pienentämiseksi" on käytännössä synonyymi ilmaisulle "taloudellisen elinkelpoisuuden parantaminen", sellaisena kuin jälkimmäistä ilmaisua on tulkittu edellä, ja tuotantokustannusten vähentämisestä saatu taloudellinen hyöty ilmenee "tukien pienenemisenä".

111 Jos käy ilmi, että tuotantokustannusten merkittävä vähentäminen mahdollistaa toimintatuen pienenemisen, komissiolla on oikeus arvioida, että kyseiset yritykset todennäköisesti parantavat taloudellista elinkelpoisuuttaan.

112 Jos yritysten tuotantokustannukset ovat sen suuruiset, ettei todelliseen edistykseen taloudellisessa elinkelpoisuudessa edellä mainitussa merkityksessä voida uskoa, ne eivät voi saada muuta tukea kuin 4 artiklan mukaista tuotannon vähentämistukea.

113 Nämä päätelmät eivät ole ristiriidassa 27.1.1993 hyväksytyn tiedonannon ja väliraportin kanssa, joihin kantaja vetoaa. Kyseisissä asiakirjoissa komissio itse asiassa pitäytyy periaatteessa, jonka mukaan taloudellisen elinkelpoisuuden on oltava "tämän päätöksen tavoitteiden ja edellytysten mukaista", ja täsmentää, että "tuen määrän pienentäminen tuotantokustannuksia vähentämällä on välttämätön edellytys yhteisön kivihiiliteollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyn parantamiseksi" (27.1.1993 hyväksytyn tiedonannon sivut 20 ja 22); lisäksi komission mukaan yritysten, jotka kykenevät vähentämään kustannuksiaan, "arvioidaan voivan — — tavoitella siten ajan mittaan tiettyä kilpailukykyä" (väliraportin sivu 4).

114 Suuntaviivat, joihin kantaja vetoaa, eivät vaikuta ratkaisuun, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on edellä päätynyt säännöstön kyseeseen tulevia määräyksiä tarkastelemalla, varsinkin kun suuntaviivojen 2.2 kohdassa rajoitetaan niiden soveltamisalaa siten, että niitä sovelletaan kivihiiliteollisuuden alalla ainoastaan siltä osin kuin ne ovat kyseistä alaa koskevien erityissääntöjen mukaisia.

115 Nämä päätelmät eivät säännöstön 2, 3 ja 4 artiklan sanamuoto, tausta ja tarkoitus huomioon ottaen ole ristiriidassa EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdan kanssa, toisin kuin kantaja väittää. Kuten edellä 111 kohdassa on todettu, toimintatukien hyväksymisen edellytyksenä on, että tukea saavat yritykset ovat vähentäneet merkittävästi tuotantokustannuksiaan ja siten mahdollistaneet näiden tukien pienenemisen.

116 Säännöstön 3 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste, sellaisena kuin se on esitetty edellä 30 kohdan toisessa luetelmakohdassa, on siten hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

117 Oikeudenkäyntikuluista on syytä päättää myöhemmin.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu ensimmäinen jaosto)

on antanut asianosaisten pyynnöstä kahden, kantajan edellä 30 kohdassa esittämän kanneperusteen osalta seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanneperuste, joka koskee väitettyä kieltoa hyväksyä jälkikäteen ilman ennakkohyväksyntää myönnetyt tuet, on perusteeton.**

2) **Jäsenvaltioiden kivihiiliteollisuuden hyväksi toteuttamia toimia koskevasta yhteisön järjestelmästä 28 päivänä joulukuuta 1993 tehdyn komission päätöksen N:o 3632/93/EHTY 3 artiklan rikkomista koskeva kanneperuste on perusteeton.**

3) **Kanne hylätään siltä osin kuin se perustuu näihin kahteen kanneperusteeseen.**

4) **Asianosaisia kehotetaan lausumaan asian käsittelyn jatkamisesta yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin asettaman määräajan kuluessa.**

5) **Oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.**

Vesterdorf Bellamy Pirrung

Meij Vilaras

Julistettiin Luxemburgissa 9 päivänä syyskuuta 1999.

H. Jung B. Vesterdorf

kirjaaja presidentti